

КРЫЗІСНЫЯ ПЕРЫЯДЫ ЛАГЕРНАЙ ЗМЭНЫ

К.М. Юрэвіч

выкладчык кафедры педагогікі і
псіхалогіі інклюзіўнай адукацыі

Крызіс - неадпаведнасць паміж магчымасцямі і жаданнямі.

ЗМЕНА – перыяд знаходжання дзяцей у дзіцячай аздараўленчай установе адукацыі, патрэбны для рэалізацыі цэласнага комплексу аздараўленчых і педагагічных заданняў.

Працягласць змены ў залежнасці ад тыпу, профілю, магчымасцяў і прыродна - кліматычных умоў: 10, 18, 24 дні, часцей за ўсё – 21 дзень.

Змена носіць **цыклічны характар** – 3 перыяду:

1. АРГАНІЗАЦЫЙНЫ ПЕРЫЯД – першы крызісны перыяд змены.

- звязаны з адаптацыяй да новых умоў жыцця і новых выглядаў дзейнасці;
- выхавальнік павінен дапамагчы выхаванцам зняць напругу, падняць эмоцыі;
- гэта першыя 3–4 дні змены: ад заезду дзяцей да ўрачыстага адкрыцця змены.

ПАЗІЦЫЯ ВЫХАВАЦЕЛЯ: клапатлівы і справядлівы, але строгі і патрабавальны. У пачатку афармлення калектыву выхаваўчыя патрабаванні зыходзяць ад выхавальніка, усе справы праводзяцца ім. Прад'яўляе адзіныя педагагічныя патрабаванні (распарадак дня, санітарныя нормы, дзяжурствы, правілы ветлівасці і інш.) і дамагаецца іх няўхільнага выканання.

ЗАДАЧЫ АРГАНІЗАЦЫЙНАГА ПЕРЫЯДУ:

- а) арганізацыя знаёмства, з традыцыямі лагера, наладжванне адносін;
- б) прывучванне дзяцей да выканання распарадку і захаванню санітарных нормаў;
- в) першаснае вывучэнне выхавальнікам асобы кожнага дзіцяці, яго інтарэсаў і здольнасцяў (прозвішчы);
- г) стварэнне ў дзяцей адчуванні камфорту і выгоды;
- д) забеспячэнне псіхалагічнай абароны дзяцей;
- е) вызначэнне лідэраў, увядзенне элементаў самакіравання, выпрацоўка законаў жыцця і адносін, вылучэнне перспектыў.

АСНОЎНЫ ЗМЕСТ ПЕРЫЯДУ:

- прыём дзяцей, рассяленне ў спальным корпусе;
- выбар атраднай сімволікі (назва, эмблема, дэвіз), афармленне памяшкання атрада і атраднага кутка;
- гульні на ўсталяванне кантакту, на знаёмства, на выяўленне лідэраў;
- размеркаванне даручэнняў;
- калектыўнае планаванне дзейнасці атрада на змену;
- спартыўныя сяброўскія сустрэчы;
- выяўленне творчых здольнасцяў дзяцей («Алё, мы шукаем таленты!»);
- падрыхтоўка творчага прадстаўлення атрада;
- ўдзел атрада ва ўрачыстым адкрыцці змены.

2. АСНОЎНЫ ПЕРЫЯД - другі крызісны перыяд змены.

- гэта - «пік прывыкання»;
- гэта зона канфліктнасці, заснаваная на міжасобасных адносінах;
- дзеці стаміліся ад аднастайнасці, іх трэба страсянуць, зламаць ўжо сталы звыклым лад жыцця.

ПАЗІЦЫЯ ВЫХАВАЦЕЛЯ: супрацоўніцтва з дзецьмі; выступае кансультант-інструктарам. У гэты перыяд адбываецца змена ініцыятывы: зараз яна ўжо ў меншай ступені зыходзіць ад выхавальніка, а ў большай ступені - ад дзяцей (праз органы самакіравання).

ЗАДАЧЫ ПЕРЫЯДУ:

- а) арганізацыя творчай дзейнасці дзяцей;
- б) стварэнне і ўмацаванне атрадных традыцый;
- в) клопат пра згуртаванні дзіцячага калектыву;
- г) ўмацаванне і пашырэнне самакіравання (неабходна навучыць дзяцей самастойна планаваць і аналізаваць кожны свой дзень).

АСНОЎНЫ ЗМЕСТ ПЕРЫЯДУ:

- праца па плане лагера, атрада;
- правядзенне атрадных, межотрядных і общелагерных мерапрыемстваў;
- правядзенне цэлага шэрагу калектыўна-творчых спраў (конкурсаў, спаборніцтваў, гульняў, тэматычных дзён, святаў, экскурсій, паходаў);
- праца гурткоў, клубаў, спартыўных секцый, творчых майстэрняў; інтэнсіўнае зносіны.

2. ЗАКЛЮЧНЫ ПЕРЫЯД - трэці крызісны перыяд змены.

- ❑ гэта апошнія 3-4 дні перад ад'ездам;
- ❑ за 2-3 дні да ад'езду і звязаны з «пікам стомленасці».

ПАЗІЦЫЯ Выхавацеля: клапацлівы, ласкавы і справядлівы таварыш, сябар, якому можна даверыць сардэчныя таямніцы, спытаць савета і г.д.

ЗАДАЧЫ ПЕРЫЯДУ:

- а) падвядзенне вынікаў змены;
- б) падрыхтоўка дзяцей да вяртання дадому, стварэнне атмасферы сяброўскага развітання;
- в) падрыхтоўка і правядзенне заключных мерапрыемстваў у атрадзе і лагеры.

Асноўны ЗМЕСТ: правядзенне агульнага свята закрыцця змены і общелагерным развітальным вогнішчам + ўзнагароджанне найбольш актыўных дзяцей; развітальныя прагулкі і «агеньчыкі» атрадаў; абмен сувенірамі на памяць і адрасамі; аналіз выхавальнікам работы атрада і ўдзел у заключным педагагічным савеце; арганізацыя ад'езду.

АСНОЎНЫ ЗМЕСТ ПЕРЫЯДУ:

- праца па плане лагера, атрада;
- правядзенне атрадных, межатрадных і агульналагерных мерапрыемстваў;
- правядзенне цэлага шэрагу калектыўна-творчых спраў (конкурсаў, спаборніцтваў, гульняў, тэматычных дзён, святаў, экскурсій, паходаў);
- праца гурткоў, клубаў, спартыўных секцый, творчых майстэрняў.

Профільныя змены - гэта змена, накіраваная на засваенне / ўдасканаленне яе ўдзельнікамі якой-небудзь асобай групы творчых або прафесійных уменняў і навыкаў.

АСАБЛІВАСЦІ ПРОФІЛЬНЫХ ЗМЕН:

- а) шмат часу займаюць справы і мерапрыемствы, якія адпавядаюць профілю;
- б) профільныя прыярытэты шмат у чым вызначаюць змест ўсіх астатніх спраў і мерапрыемстваў, у тым ліку забаўляльных (забаўляльных);
- в) для працы прыцягваюцца педагогі, якія валодаюць адпаведнымі ведамі і навыкамі, прычым на падрыхтоўчым этапе яны нярэдка праходзяць спецыяльную падрыхтоўку;
- г) часта патрабуецца спецыяльнае абсталяванне або рыштунак (турысцкае, тэхнічнае і інш.).

НАПРАМКИ ПРОФІЛЬНЫХ ЗМЕН:

1. *Навукова-адукацыйная* (прыродазнаўчанавуковая, юных натуралістаў, экалагічная, краязнаўчая, археалагічная і інш.).
2. *Моўная (лінгвістычная)* - праводзіцца з мэтай інтэнсіўнага авалодання замежнай мовай.
3. *З грамадска карыснай дзейнасцю* (прыродаахоўная, праца, сацыяльна - тэхналагічная і г.д.).
4. Змена для актывістаў дзіцячых і моладзевых грамадскіх аб'яднанняў (лідэрскія).
5. *Аздараўленчая:* для дзяцей, якія пакутуюць хранічнымі саматычнымі захворваннямі; для дзяцей з АПФР.
6. *Спартыўная.*
7. *Турсыцкая* (варыянты: спартыўная, аматарская).
8. *Творчая* (юных тэхнікаў, юных карэспандэнтаў, членаў каманд КВЗ, выканаўцаў і аматараў класічнай музыкі і інш.).
9. *Ваенна-патрыятычная* (кадэцкая).
10. *Юных ратавальнікаў.*